

PRODANÁ NEVĚSTA

Mařenka a Jeník v sobě našli zalíbení. Mařenčin otec, sedlák Krušina, měl však se svou dcerou zcela jiné plány než ji provdat za nemajetného chasníka Jeníka, který do vsi přišel teprve před několika měsíci a kterého ve vsi nikdo neznal. Jako ženicha jí totiž vyhlédl Vaška. Ten sice rozumu příliš nepobral, ale byl synem bohatého gruntovníka Míchy ze sousední vesnice. Mařenka však o slaboduchém Vaškovi nechtěla ani slyšet.

Krušina ovšem netušil, že prvorozeným Míchovým synem není Vašek, ale právě Jeník, Míchův syn z prvního manželství, kterého před mnoha lety macecha vyhnala z domu do světa.

Jeníkův původ však byl dobře znám Kecalovi, vysloužilému vojáku z turecké vojny, který v sousední vsi žil. Výřečnému Kecalovi se podařilo Jeníka přesvědčit, aby na Krušinu „vyzrál“ a aby se pod podmínkou, že se Mařenka vdá za prvorozeného Míchova syna, Mařenky vzdal, pokud mu Krušina vyplatí jako odstupné plný pytel dukátů. Jeník na tento nápad po delším váhání nakonec přistoupil, protože si spočítal, že za plný pytel dukátů by si mohl ve vsi koupit chalupu, novou almaru, kus pole, husy, kachny a nějaké selátko, což by bylo něco ku zdaru. Proto hned na druhý den si s Krušinou sjednal schůzku u starosty, kde smlouvu sepiší, podepíší a kde mu Krušina slíbené peníze vyplatí.

Když se Mařenka o Jeníkově zradě dozvěděla, byla zcela zdrcená a zoufalá. V tomto rozpoložení Mařenku potkal obecní pohodný Antoušek, který předtím v místní hospodě pil pálenku, aby si dodal dostatek kuráže požádat starostu o zvýšení svého platu. Začal Mařenku přesvědčovat, že by pro ni v její zoufalé situaci bylo nejlepší, kdyby si vzala život skokem ze skály v nedalekém panském lese. Mařenka chvíli o tomto řešení sice uvažovala, ale pak si vzpomenu na nedělní kázání pana faráře, že sebevražda je převeliký hřích, pro který by nedošla spasení. Myšlenku vzít si život tak Mařenka rázně zavrhl.

Tou dobou dlel ve vsi kočovný cirkus. Slaboduchý Vašek, druhorozený syn gruntovníka Míchy, věděl, že cirkusovní umělci ve své maringotce, kterou celoročně užíval k bydlení principál a celá jeho rodina, mají medvědí kůži. Dostal nápad, jak vesničany pobavit a jak se předvést před principálovou dcerou Esmeraldou, o jejíž pozornost a přízeň usiloval. Klíčem, který důvěřivý principál nechával na zárubni dveří, otevřel zamčené dveře maringotky, a „půjčil“ si nalezenou medvědí kůži, o které od principála věděl, že má hodnotu kopy grošů. Medvědí kůži plánoval po svém „kousku“ principálovi vrátit. Převlečen do medvědí kůže doběhl na návěs plnou vesničanů. Ke svému rozčarování však nejen že vesničany nepobavil, ale naopak musel čelit místním chasníkům, ozbrojeným cepy a vidlemi, kteří jej hnali až za humna.

Během noci se Jeníkovi rozleželo v hlavě, k jaké nepravosti se nechal protřelým Kecalem přemluvit. Když se pak ráno sešel s Krušinou u starosty, odmítl smlouvu sepsat a podepsat a peníze od Krušiny nepřijal. Na návsi, kde se mezitím shromáždila celá ves, vyjevil přede všemi pravdu, že právě on je prvorozeným synem gruntovníka Míchy, takže rozhodně nechtěl Mařenku za pytel dukátů prodat. Mařenka byla přešťastná, že se v Jeníkovi nezklamala. Spokojený byl ovšem i sedlák Krušina. Uvědomil si totiž, že grunt a chalupu po starém a nemocném vdovci Míchovi zdědí právě jeho prvorozený syn Jeník. Ochotně proto ke sňatku Mařenky a Jeníka svolil.

Upozornění:

Zadání řešte podle současné účinné právní úpravy.

O t á z k y:

①

Jak právně posoudíme jednání Kecalů za předpokladu, že „plný pytel dukátů“ představoval hodnotu 11.000.000 Kč?

Odůvodněte.

②

Jak právně posoudíme jednání Vaška za předpokladu, že „kopa grošů“ představovala hodnotu 60.000 Kč, a dále že jeho slaboduchost byla takového povahy, že dle znaleckého posudku v době činu v důsledku jeho mentální retardace byla jeho schopnost rozpoznat protiprávnost svého činu podstatně oslabena, nikoliv však zcela vymizelá?

Odůvodněte.

③

Jak právně posoudíme jednání pohodného Antouška za předpokladu, že v době, kdy Mařenku přesvědčoval k sebevraždě, nebyl v důsledku vypité pálenky vůbec schopen rozpoznat protiprávnost svého jednání?

Odůvodněte.

④

Ve zcela jiné souvislosti byl pomocný učitel Diviš odsouzen za zvlášť závažný zločin pohlavního zneužití podle § 187 odst. 1, 2 TZ, kterého se opakovaně dopustil na svých žákyních. Byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 30 měsíců a trest zákazu činnosti na dobu 6 let. Učitel Diviš, který nebyl stíhán vazebně, nastoupil výkon trestu odnětí svobody ihned poté, co odsuzující rozsudek nabyl právní moci. Přesně po 15 měsících byl z výkonu trestu odnětí svobody podmíněně propuštěn se stanovením zkušební doby v trvání 3 let. Po svém propuštění vedl řádný život, vyhověl uloženým podmínkám a celý trest zákazu činnosti řádně vykonal.

Kdy nejdříve po dni jeho podmíněného propuštění může nastat stav, že se na něj bude hledět jako na osobu, která nebyla odsouzena (abstrahujeme-li od možnosti milosti a amnestie)?
Odůvodněte.

⑤

Státní zástupce podal obžalobu na principálovu dceru Esmeraldu pro přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), d) TZ, kterého se měla dopustit tím, že kostelníku Šůrovi odcizila váček s penězi, který měl dovedně ukrytý ve vnitřní kapse svého kabátce. Až u hlavního líčení Šůra uvedl, že je přesvědčen o tom, že mu Esmeralda něco musela přimíchat do mešního vína, které panu faráři tajně chodil upíjet, protože pak tvrdě usnul, a teprve poté mu sebrala z kapsy váček s penězi. Soud jeho tvrzení však nepřikládal žádnou váhu a ani je nijak neprověřoval, protože Šůra byl známý opilec a popleta, takže o změně právní kvalifikace soud dokonce ani neuvažoval.

Po vyhlášení odsuzujícího rozsudku, ve kterém byl čin Esmeraldy kvalifikován jako přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), d) TZ, se však státnímu zástupci přihlásil jeden důvěryhodný svědek, který při svém výslechu uvedl, že na vlastní oči viděl, jak Esmeralda něco z malé lahvičky přilévá Šůrovi do poháru s mešním vínem.

Státní zástupce proto podal proti rozsudku odvolání do výroku o vině i o trestu, a to v neprospěch obžalované Esmeraldy, ve kterém navrhoval provést výslech nového svědka, skutek překvalifikovat na zločin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ a uložit Esmeraldě tomu odpovídající přísnější trest.

Odvolací soud na podkladě odvolání státního zástupce ve veřejném zasedání podrobně vyslechl nového svědka, který manipulaci Esmeraldy s mešním vínem jednoznačně potvrdil a poté znovu vyslechl obžalovanou Esmeraldu, která se k nalití uspávacího prostředku do Šůrova vína nakonec sama doznala, protože se bála, že kdyby u soudu lhala, odnesl by si ji čert do pekla.

Odvolací soud poté zrušil rozsudek soudu prvního stupně a sám rozhodl tak, že na základě takto změněného skutkového stavu do popisu skutku ve výroku rozsudku doplnil pasáž o přilítí uspávacího prostředku do vína, které předcházelo zmocnění se vácku s penězi, a uznal obžalovanou Esmeraldu vinnou zvláště závažným zločinem loupeže podle § 173 odst. 1 TZ a uložil jí tomu odpovídající přísnější trest.

Byl postup odvolacího soudu správný? Odůvodněte.

⑥

Ve zcela jiném případě byl pohodný Antoušek, odsouzen Obvodním soudem pro Prahu 1 za skutek kvalifikovaný jako zločin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. c) TZ, a to za sérii devíti krádeží peněz a cenností, které v průběhu šesti měsíců spáchal při provádění deratizace v měšťanských palácích v Praze a jimiž způsobil celkovou škodu 9.600.000 Kč, jsa přitom od počátku veden úmyslem získat prostředky, za které by si mohl koupit mlýn na Berounce a žít jako počestný mlynář. Po právní moci odsuzujícího rozsudku vyšlo najevo, že v rámci této série krádeží odcizil se stejným úmyslem a stejným způsobem v měšťanském paláci na Praze 6 ještě cennosti v hodnotě 500.000 Kč.

Který soud bude věcně a místně příslušný k řízení o tomto činu? Odůvodněte.

⑦

Státní zástupce podal společnou obžalobu na pekařského mistra Koblihu a na jeho tovaryše Preclíka za to, že dlouhodobě šidili zákazníky na váze chleba. Po zahájení hlavního líčení sebevědomý Kobliha, který usiloval o zvolení starostou, obžalobu jednoznačně odmítl a prohlásil, že se cítí nevinným a že celé jeho stíhání je politicky motivované. Naproti tomu neschválně a submisivně Preclík s pláčem svoji vinu v celém rozsahu obžaloby doznal a svého jednání upřímně litoval. Na dotaz samosoudce uvedl, že by rád se státním zástupcem uzavřel dohodu o vině a trestu, s čímž státní zástupce souhlasil. Samosoudce proto hlavní líčení odročil, aby uzavření dohody umožnil. Dohoda byla řádně uzavřena a státní zástupce v soudem stanovené lhůtě podal návrh na její schválení. Samosoudce dohodu i návrh na její schválení pečlivě prostudoval a dospěl k závěru, že zcela nic nebrání jejímu schválení. Narazil ovšem na problém, jak má dále v řízení postupovat. Uvědomoval si totiž, že ve společném hlavním líčení vedeném proti oběma spoluobžalovaným nemůže v hlavním líčení vyhlásit dva odlišné samostatné rozsudky: jeden rozsudek, kterým by schválil dohodu o vině a trestu, uzavřenou mezi obžalovaným Preclíkem a státním zástupcem, a druhý rozsudek, kterým by rozhodl o vině obžalovaného Koblihy.

Jaké řešení se samosoudci nabízí? Odůvodněte.

PRODANÁ NEVĚSTA

Ř e š e n í

Upozornění:

Mezititulky a text psaný kurzivou nejsou součástí řešení a slouží jen pro orientaci posluchačů.

①

Kecal spáchal přípravu zvlášť závažného zločinu podvodu podle § 20 odst. 1, § 209 odst. 1, 5 písm. a) TZ.

Odůvodnění podvodu:

Za situace, kdy Kecal i Jeník věděli, že prvorozeným synem Míchy je Jeník, a současně věděli, že se Krušina mylně domnívá, že tímto synem je Vašek, je uzavření smlouvy, podle které se Jeník za odstupné 11.000.000 Kč vzdává Mařenky ve prospěch Míchova prvorozeného syna, využitím Krušinoва omylu k jeho škodě, jímž se Jeník obohatí, tedy trestným činem podvodu podle § 209 odst. 1 TZ.

Částka 11.000.000 Kč je podle § 138 odst. 1 písm. e) TZ škodou, resp. prospěchem velkého rozsahu.

Jednání Kecala a Jeníka tak směřovalo ke spáchání trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1, 5 písm. a) TZ.

Trestný čin podvodu je podle § 13 odst. 2 TZ trestným činem úmyslným. Trestní zákon na trestný čin podvodu podle § 209 odst. 5 TZ stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí 10 let. Podle § 14 odst. 3 TZ jde o zvlášť závažný zločin.

Odůvodnění návodu a nesplnění podmínky akcesority:

Jednání Kecala záležející v tom, že Jeníka přesvědčil, aby s Krušinou uzavřel shora uvedenou smlouvu, je vyvoláním rozhodnutím spáchat trestný čin, tedy návodem ve smyslu § 24 odst. 1 písm. b) TZ.

Jeník si vše rozmyslel a při setkání s Krušinou smlouvu neuzavřel a odstupné nepřijal. Nedošlo tak k jednání, které by bezprostředně směřovalo k dokonání činu: Jeník ještě nezačal uskutečňovat jednání, které je znakem objektivní stránky trestného činu podvodu (tj. využívat Krušinoва omylu k jeho škodě a ke svému obohacení) ani Jeník neučinil žádné jiné jednání, které by mělo bezprostřední význam pro dokonání. Jeníkovo jednání tak nedospělo do stadia pokusu podle § 21 odst. 1 TZ.

Nebyla tak splněna podmínka tzv. akcesority účastenství, vyjádřená v návěti § 24 odst. 1 TZ. Jednání Kecala tak nelze posoudit jako návod k podvodu podle § 24 odst. 1 písm. b), § 209 odst. 1, 5 písm. a) TZ.

[Jen pro úplnost: Jednání Jeníka, záležející v dohodnutí schůzky s Krušinou u starosty za účelem sepsání a podepsání smlouvy a předání odstupného, by mohlo být přípravou podle § 20 odst. 1 TZ, avšak Jeník dobrovolně upustil od dalšího jednání směřujícího ke spáchání zvláště závažného zločinu (odmítl podpis smlouvy a přijetí odstupného), čímž bylo odstraněno nebezpečí zájmu chráněnému trestním zákonem, takže trestnost přípravy zanikla podle § 20 odst. 3 písm. a) TZ.]

Odůvodnění přípravy a její trestnosti:

Výše uvedené jednání Kecala však může být posouzeno jako příprava ve formě návodu podle § 20 odst. 1 TZ.

Shora bylo uvedeno, že trestný čin podvodu podle § 209 odst. 5 TZ je zvláště závažný zločin. Podle § 209 odst. 6 TZ je příprava u trestného činu podvodu trestná.

Jednání Kecala tak může být posouzeno jako příprava ke zvláště závažnému zločinu podvodu podle § 20 odst. 1, § 209 odst. 1, 5 písm. a) TZ.

Závěr:

Kecal tedy:

- učinil úmyslné jednání, které záleželo v návodu ke zvláště závažnému zločinu, spočívajícímu v úmyslném využití omylu jiného k jeho škodě a k obohacení jiného, přičemž takovým činem měla být způsobena škoda, resp. získán prospěch velkého rozsahu.

②

Vašek spáchal v jednočinném souběhu přečin porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, 2 TZ a přečin neoprávněného užívání cizí věci podle § 207 odst. 1 alinea 1 TZ.

K významu „slaboduchosti“ pro posouzení viny:

Mentální retardace je duševní poruchou ve smyslu § 123 TZ.

Stav, kdy v důsledku duševní poruchy je v době činu schopnost pachatele rozpoznat protiprávnost svého činu podstatně snížena, představuje stav zmenšené přičetnosti podle § 27 TZ.

Stav zmenšení přičetnosti nevylučuje trestní odpovědnost pachatele.

[Pro úplnost: Stav zmenšené přičetnosti dokonce zpravidla nelze ani považovat za obecně polehčující okolnost. Uvedený stav má za určitých podmínek toliko vliv na ukládání trestních sankcí.]

Odůvodnění porušování domovní svobody:

Maringotka, ve které principál a jeho rodina celoročně žili, tedy ve které měli svoji domácnost, své soukromí a kde realizovali svoji domovní svobodu, je „jiná prostora sloužící k bydlení“ [obdobně např. stan, hausbót aj.], tedy „obydlí“ ve smyslu § 133 TZ požívající ochrany domovní svobody.

Neoprávněné vniknutí do obydlí jiného je tedy **restným činem porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1 TZ**.

Neoprávněné vniknutí do obydlí jiného **otevřením zamčených dveří nalezeným klíčem je překonání překážky, jejímž účelem je zabránit vniknutí** a jde tedy o **restný čin porušování domovní svobody podle § 178 odst. 2 TZ**.

Trestný čin porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, 2 TZ je podle **§ 13 odst. 2 TZ** restným činem úmyslným a zákon na něj stanoví trest odnětí svobody s **horní hranicí 3 let**, tedy nepřevyšující 5 let. **Podle § 14 odst. 2 TZ se proto jedná o přečin.**

Odůvodnění neoprávněného užívání cizí věci:

Vašek si opatřil medvědí kůži proto, aby v převleku pobavil vesničany, a zamýšlel ji následně vrátit majiteli. **Nezmocňoval se jí tedy v úmyslu si ji přisvojit**, tj. mít ji zcela ve své moci a trvale vlastníku znemožnit realizaci jeho vlastnických práv k věci, ale **v úmyslu ji pouze krátce užívat a po použití ji vrátit oprávněnému majiteli**.

Vašek tedy jednal v úmyslu medvědí kůži přechodně užívat ve smyslu ustanovení o **trestném činu neoprávněného užívání cizí věci podle § 207 TZ**.

Vašek neměl medvědí kůži ve své dispoziční sféře, a proto se jí musel nejprve „zmocnit“, tedy získat ji do své dispozice s vyloučením oprávněného majitele.

Hodnota medvědí kůže 60.000 Kč, která byla Vaškovi od principála známa, představuje hodnotu nikoliv malou podle § 138 odst. 1 písm. b) TZ.

Jednání Vaška tak naplňuje skutkovou podstatu **trestného činu neoprávněného užívání cizí věci podle § 207 odst. 1 alinea 1 TZ**.

Ve znacích skutkové podstaty trestného činu neoprávněného užívání cizí věci podle § 207 odst. 1 alinea 1 TZ je **výslovně uveden úmysl**, jako požadovaná forma zavinění, a zákon na tento restný čin stanoví trest odnětí svobody s **horní hranicí 2 let**, tedy nepřevyšující 5 let. **Podle § 14 odst. 2 TZ se proto jedná o přečin.**

Odůvodnění souběhu:

Skutek je souhrn všech vnějších projevů vůle pachatele, které jsou příčinou následku významného z hlediska trestního práva, pokud jsou zahrnuty zaviněním.

Od samého počátku měl Vašek vůli do maringotky vniknout a vzít si medvědí kůži. **Všechny způsobené následky** (porušení domovní svobody, porušení zájmu na ochraně vlastnictví) byly způsobeny takovými vnějšími projevy (otevření dveří maringotky, opatření medvědí kůže), **které byly projevem téže původní vůle** (vniknout do maringotky a vzít si medvědí kůži).

Jedná se proto o jediný skutek.

Závěr:

Vašek tedy v jednočinném souběhu:

- jednak neoprávněně vnikl do obydlí jiného a při činu překonal překážku, jejímž účelem je zabránit vniknutí,
- jednak se zmocnil cizí věci nikoliv malé hodnoty v úmyslu ji přechodně užívat.

③

Antoušek spáchal pokus přečinu účasti na sebevraždě podle § 21 odst. 1, § 144 odst. 1 TZ.

Odůvodnění pokusu účasti na sebevraždě

Přesvědčování Mařenky, aby si vzala život skokem ze skály, je vyvoláváním rozhodnutí v jiné osobě (naváděním jiné osoby, pohnutím jiné osoby) k sebevraždě podle § 144 odst. 1 TZ.

Mařenka však po krátké úvaze myšlenku vzít si život zavrhla. Není tak splněna podmínka uvedená v ustanovení § 144 TZ, že „došlo alespoň k pokusu sebevraždy“.

Jednání Antouška záležející ve vyvolávání rozhodnutí v jiné osobě (v navádění jiné osoby, v pohnutí jiné osoby) k sebevraždě je již uskutečňování jednání, které je znakem objektivní stránky trestného činu účasti na sebevraždě podle § 144 TZ, tedy jednáním bezprostředně svěřujícím k dokonání ve smyslu ustanovení o pokusu podle § 21 odst. 1 TZ.

Trestný čin účasti na sebevraždě podle § 144 odst. 1 TZ je podle § 13 odst. 2 TZ trestným činem úmyslným a zákon na něj stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí 3 let, tedy nepřevyšující 5 let. Podle § 14 odst. 2 TZ se proto jedná o přečin.

Odůvodnění nepřičetnosti:

Ze zadání plyne, že Antoušek v době, kdy přesvědčoval Mařenku, aby si vzala život skokem ze skály, nebyl v důsledku požitého alkoholu vůbec schopen rozpoznat protiprávnost svého činu.

Podle § 26 TZ se jedná o stav nepřičetnosti.

Alkohol je návyková látka ve smyslu § 130 TZ.

Antoušek pil pálenku proto, aby měl dostatek kuráže požádat starostu o zvýšení svého platu. Stav nepřičetnosti si tedy přivodil zaviněným požíváním alkoholu, a sice úmyslným.

[Pro úplnost: Antoušek sice pálenku pil úmyslně, nikoliv však v úmyslu spáchat jakýkoliv trestný čin. Proto nepůjde o případ actio libera in causa dolosa podle § 306 odst. 2 TZ.]

Odůvodnění opilství:

Jestliže se pachatel uvede do stavu nepřičetnosti zaviněným požitím návykové látky, v němž se dopustí činu jinak trestného, půjde o trestný čin opilství podle § 360 odst. 1 TZ.

[Činem jinak trestným (kvazideliktem) může být nejen čin mající znaky dokonaneho trestného činu, ale i čin mající znaky pokusu trestného činu.]

Antoušek si stav nepřičetnosti přivodil úmyslným požíváním návykové látky (viz shora). V takovém případě by trestný čin opilství mohl být přečinem, zločinem i zvlášť závažným zločinem, a to v závislosti na povaze kvazideliktu.

Kvazideliktem v posuzovaném případě je pokus účasti na sebevraždě podle § 21 odst. 1, § 144 odst. 1 TZ, tedy přečin (viz shora).

Trestný čin opilství podle § 360 odst. 1 TZ tak bude podle § 14 odst. 2 přečinem.

Závěr:

Antoušek tedy

- požitím návykové látky se úmyslně přivedl do stavu nepřičetnosti, v němž se dopustil činu jinak trestného jako pokus přečinu účasti na sebevraždě.

Poznámka:

Shora uvedené právní posouzení jako pokus účasti na sebevraždě podle § 21 odst. 1, § 144 odst. 1 TZ vychází z názorů uvedených v komentářích, podle nichž je trestný čin účasti na sebevraždě dokonán až tím, že se sebevrah o sebevraždu pokusí (srov.: Šámal P. a kol., Trestní zákoník II, Komentář, 1. vydání, Praha, C.H.Beck, 2010, str. 1356; Fremr R., Komentář k § 144, ASPI.)

Lze se ovšem setkat i s názorem (srov.: Solnař V., Fenyk J., Císařová D., Vanduchová M., Systém českého trestního práva, II. Základy trestní odpovědnosti, 1. vydání, Novatrix, s.r.o., Praha, 2009, str. 77), že zákonný znak „...došlo-li alespoň k pokusu sebevraždy ...“ lze chápat jako tzv. objektivní podmínku trestnosti. To znamená, že podmínkou trestnosti činu je, aby k pokusu sebevraždy skutečně došlo. Trestnost činu je omezena na případy, kdy pachatelovo jednání skutečně vedlo k pokusu o sebevraždu. Nestačí, aby pachatelovo úmyslné jednání k sebevraždě směřovalo. Pokud tedy k pokusu sebevraždy objektivně nedošlo, nemůže se ze strany pachatele jednat ani o přípravu, ani o pokus trestného činu. Pachatel by tak byl beztrestný.

④

Na Diviše se bude hledět, jako by nebyl odsouzen, nejdříve po 6 letech od jeho podmíněného propuštění, kdy bude ukončen výkon trestu zákazu činnosti a bude rozhodnuto o zaházení odsouzení - § 74 odst. 1, 2, § 91 odst. 1, 2, § 105 odst. 1 písm. c), odst. 4, 5, 6, § 106 TZ.

Odůvodnění možnosti nastoupení důsledku neodsouzení samostatně u trestu odnětí svobody:

Podle § 91 odst. 1 TZ jestliže podmíněně propuštěný vedl ve zkušební době řádný život a vyhověl uloženým podmínkám, **vyssloví soud, že se ve zkušební době osvědčil.** Takto může soud rozhodnout nejdříve po uplynutí zkušební doby, tj. v našem případě **po 3 letech od podmíněného propuštění.**

Podle § 91 odst. 2 TZ vyslovil-li soud, že se podmíněně propuštěný osvědčil, má se za to, že trest byl vykonán dnem, kdy byl podmíněně propuštěn.

[Na rozdíl od podmíněného odsouzení, kde fikce neodsouzení nastane již právní mocí rozhodnutí soudu o osvědčení (§ 83 odst. 4 TZ), u podmíněného propuštění uplynutím zkušební doby tato fikce nenastává.]

Podle § 105 odst. 4 TZ se pro účely doby potřebné pro zahlazení odsouzení vychází z délky skutečného výkonu trestu. To znamená v našem případě z délky výkonu trestu odnětí svobody v trvání 15 měsíců.

Podle § 105 odst. 1 písm. c) TZ soud zahladí odsouzení, vedl-li odsouzený po výkonu trestu odnětí svobody v trvání 15 měsíců [tedy trestu převyšujícím 1 rok a nepřevyšujícím 5 let] řádný život nepřetržitě po dobu nejméně 5 let.

Pokud by Divišovi byl uložen pouze trest odnětí svobody, mohl by soud o jeho zahlazení rozhodnout nejdříve po 5 letech od jeho podmíněného propuštění.

Odůvodnění možnosti nastoupení důsledku neodsouzení samostatně u trestu zákazu činnosti:

Podle § 74 odst. 1 TZ se do výkonu trestu zákazu činnosti nezapočítává doba výkonu trestu odnětí svobody. To znamená, že počátek výkonu trestu zákazu činnosti zde nastane až po podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

Podle § 74 odst. 2 TZ byl-li trest zákazu činnosti vykonán, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen. Ze zadání vyplývá, že Diviš „celý trest zákazu činnosti řádně vykonal“, tedy že vykonal celý uložený trest zákazu činnosti v trvání 6 let.

Pokud by byl Divišovi uložen pouze trest zákazu činnosti, zákonná fikce neodsouzení by nastala nejdříve po 6 letech od jeho podmíněného propuštění.

Odůvodnění nastoupení důsledku neodsouzení u odsouzení jako celku:

[V daném případě byly Divišovi uloženy dva druhy trestů, přičemž u každého z nich samostatně nastává situace, že se na odsouzeného hledí, jako by nebyl odsouzen, odlišným způsobem (u trestu odnětí svobody rozhodnutím soudu o zahlazení odsouzení, resp. u trestu zákazu činnosti vykonáním trestu). Přitom situace, že se na odsouzeného, pokud jde o všechny jemu uložené tresty, hledí, jako by odsouzen nebyl, nastane až uplynutím nejdelší z dob potřebných pro nastoupení tohoto důsledku.]

Z ustanovení § 105 odst. 5, 6 TZ vyplývá, že bylo-li pachateli uloženo více trestů vedle sebe, nelze celé odsouzení zahladit dříve, pokud neuplynula doba pro zahlazení toho trestu, k jehož zahlazení zákon stanoví dobu nejdelší, resp. pokud u některého trestu nenastane účinek (zákonná fikce), že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen.

To znamená, že ačkoliv samotný trest odnětí svobody by mohl být zahlazen již po 5 letech od podmíněného propuštění, nemůže být celé odsouzení soudem zahlazeno dříve, dokud ohledně uloženého trestu zákazu činnosti nenastane účinek, že se na pachatele

hledí, jako by odsouzen nebyl, tj. před uplynutím 6 let od podmíněného propuštění. Teprve poté může být rozhodnuto o zahlazení odsouzení.

Podle § 106 TZ bylo-li odsouzení zahlazeno, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen.

⑤

Postup odvolacího soudu byl v rozporu s § 259 odst. 5 písm. b) TŘ.

[Nestačí omezit se při řešení pouze na rozpor s ustanovením § 259 odst. 5 TŘ, ale je třeba v odůvodnění řešení ověřit, zda zde nejsou ještě další překážky pro postup odvolacího soudu, uvedený v otázce.]

Odůvodnění změny právní kvalifikace

Úskočné nalití uspávacího prostředku principálovou dcerou Esmeraldou do nápoje kostelníka Šůry, v jehož důsledku Šůra tvrdě usnul, je uvedení jiného do stavu bezbrannosti lstí, a tedy násilím podle § 119 TZ.

Použití násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci naplňuje zákonné znaky trestného činu loupeže podle § 173 odst. 1 TZ.

Odůvodnění možnosti státního zástupce podat odvolání do výroku o vině a trestu v neprospěch obžalovaného a možnosti změny rozsudku v neprospěch obžalovaného

Podle § 246 odst. 1 písm. a) TŘ je státní zástupce oprávněn podat odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, a to pro nesprávnost kteréhokoliv výroku.

Podle § 247 odst. 1 TŘ je státní zástupce oprávněn podat odvolání v neprospěch obžalovaného.

Podle § 259 odst. 4 TŘ může odvolací soud změnit rozsudek v neprospěch obžalovaného na základě odvolání státního zástupce, které bylo podáno v neprospěch obžalovaného. Zákaz změny rozsudku k horšímu (reformatio in peius) se zde tedy neuplatní.

Odůvodnění možnosti změny skutkových zjištění odvolacím soudem

Podle § 249 odst. 3 TŘ lze v odvolání uvádět nové skutečnosti a důkazy. Státní zástupce proto ve svém odvolání mohl argumentovat výpovědí nového svědka a navrhnout provedení jeho výslechu.

Podle § 259 odst. 3 TŘ se odvolací soud může odchýlit od skutkového zjištění soudu prvního stupně, pokud ve veřejném zasedání o odvolání provedl znovu důkazy podstatné pro skutkové zjištění, které byly provedeny již v hlavním líčení, resp. pokud provedl důkazy nové, které nebyly provedeny již v hlavním líčení.

Těmto podmínkám odvolací soud dostal, když znovu vyslechl obžalovanou Esmeraldu a nadto provedl podrobný výslech nově navrhaného svědka.

Odůvodnění zachování totožnosti skutku

Podle § 220 odst. 1 TŘ může soud rozhodovat pouze o skutku, který je uveden v obžalobě. Pro zachování totožnosti skutku ovšem postačí, je-li zachována totožnost alespoň v podstatné části jednání nebo v podstatné části následku.

V našem případě byla zachována totožnost skutku v části jednání (zmocnění se váčku s penězi) i v části následku (porušení zájmu na ochraně majetku)

Doplnění popisu skutku o přilítí uspávacího prostředku do vína tak totožnost skutku nenarušilo.

Odůvodnění možnosti odvolacího soudu změnit rozsudek

Podle § 258 odst. 1 písm. c) TŘ může odvolací soud rozsudek zrušit, vzniknou-li pochybnosti o správnosti skutkových zjištění.

Podle § 259 odst. 3 TŘ může odvolací soud sám rozhodnout ve věci rozsudkem, pokud je možné nové rozhodnutí učinit na podkladě skutkového stavu, který byl na základě důkazů provedených před odvolacím soudem doplněn, resp. změněn.

Odvolací soud tedy zásadně mohl zrušený rozsudek soudu prvního stupně nahradit vlastním meritorním rozhodnutím.

Odůvodnění nemožnosti odvolacího soudu uznat obžalovaného vinným těžším trestným činem

Podle § 259 odst. 5 písm. b) TŘ nemůže odvolací soud uznat obžalovaného vinným těžším trestným činem, než jakým ho mohl uznat vinný soud prvního stupně v napadeném rozsudku.

Na trestný čin krádeže podle § 205 odst. 1 TZ stanoví zákon trest odnětí svobody s horní hranicí 2 let. Na trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 stanoví zákon trest odnětí svobody s horní hranicí 10 let. Trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ je tedy těžším trestným činem, než trestný čin krádeže podle § 205 odst. 1 TZ.

Klíčová otázka je, zda již soud prvního stupně mohl uznat obžalovaného vinným trestným činem loupeže podle § 173 odst. 1 TZ.

Odůvodnění případů, kdy odvolací soud může uznat obžalovaného vinným těžším trestným činem

Již soud prvního stupně by mohl obžalovaného uznat vinným trestným činem loupeže tehdy, pokud:

- a) v obžalobě byl skutek posouzen jako trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ (viz § 177 písm. c/ TŘ) nebo
- b) obžalovaný byl v průběhu hlavního líčení soudem upozorněn na možnost změny právní kvalifikace skutku na trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ (viz § 225 odst. 2 TŘ).

Žádná z těchto možností v daném případě splněna nebyla, protože z otázky plyne, že na obžalovanou byla podána obžaloba pro „přečin krádeže“ podle § 205 odst. 1 TZ“, resp. že soud „o změně právní kvalifikace ani neuvažoval“.

Za této situace nemohl odvolací soud sám uznat obžalovaného vinným trestným činem loupeže podle § 173 odst. 1 TZ.

[Pro úplnost uvádíme, jak měl odvolací soud postupovat, ačkoliv na to nebyli posluchači dotazováni: odvolací soud měl podle § 258 odst. 1 písm. c) TŘ napadený rozsudek zrušit, a dále podle § 259 odst. 1 TŘ věc vrátit soudu prvního stupně.]

⑥

Podle § 17 odst. 3 TŘ a § 18 odst. 1 TŘ bude k řízení příslušný Městský soud v Praze.

Odůvodnění pokračování v trestném činu:

Jednotlivé případy krádeží (jednotlivé dílčí útoky) naplňovaly skutkovou podstatu téhož trestného činu, a to krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) TZ.

Všechny tyto útoky byly vedeny stejným záměrem (opatřit si prostředky na koupi mlýna), jsou charakterizovány stejným způsobem provedení (odcizením při výkonu deratizace), blízkou časovou souvislostí (devět útoků během půl roku) a stejným předmětem útoku (peníze a cennosti).

Jednotlivé dílčí útoky, včetně nově najevo vyšlého útoku na Praze 6 se škodou 500.000 Kč, tak představují pokračování v trestném činu podle § 116 TZ.

Odůvodnění možnosti stíhání pro nový skutek (útok):

Z hlediska hmotného práva tvoří pokračující trestný čin jediný skutek a jediný trestný čin, avšak z hlediska procesního práva (§ 12 odst. 12 TŘ) představuje každý dílčí útok samostatný skutek.

Nic tedy nebrání tomu, aby ohledně nově najevo vyšlého skutku (krádež v Praze 6 se škodou 500.000 Kč) bylo zahájeno samostatné trestní stíhání, bylo vedeno samostatné přípravné řízení, byla podána samostatná obžaloba, bylo konáno samostatné hlavní líčení a bylo rozhodnuto o této obžalobě soudem.

Odůvodnění společného trestu:

Podle § 45 odst. 1 TZ odsuzuje-li soud pachatele za dílčí útok pokračujícího trestného činu, za jehož ostatní útoky byl odsouzen rozsudkem, jenž nabyt právní moci, zruší v tomto dřívějším rozsudku výrok o vině i o trestu (jakož i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad) a znovu při vázanosti skutkovými zjištěními ze zrušeného rozsudku rozhodne o vině pokračujícím trestným činem, včetně nového dílčího útoku, a o uložení společného trestu za pokračující trestný čin.

Odůvodnění příslušnosti soudu:

Nově najevo vyšlý útok (skutek) krádeže na Praze 6 se škodou 500.000 Kč, která podle § 138 odst. 1 písm. c) TZ představuje větší škodu, by sám o sobě naplňoval zákonné znaky trestného činu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), odst. 3 TZ a pro řízení v prvním stupni by byl jinak věcně a místně příslušný Obvodní soud pro Prahu 6 (§ 16, § 18 odst. 1 TŘ).

Jelikož však z hlediska hmotného práva tvoří celý pokračující trestný čin jediný skutek a jediný trestný čin, je třeba škody, které byly způsobeny jednotlivými dílčími útoky, sečíst. Všemi deseti útoky byla způsobena celková škoda [9.600.000 Kč + 500.000 Kč] ve výši 10.100.000 Kč. Tato škoda představuje podle § 138 odst. 1 písm. d) TZ „škodu velkého rozsahu“.

Celý pokračující trestný čin tak bude třeba právně posoudit jako trestný čin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), odst. 5 písm. a) TZ, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož dolní hranice činí pět let.

Podle § 17 odst. 1 TŘ by k řízení v prvním stupni o takovém skutku byl věcně příslušný krajský soud.

Podle § 17 odst. 3 TŘ koná krajský soud v prvním stupni řízení též o dílčích útocích pokračujícího trestného činu, jestliže postupem podle § 45 TZ přichází v tomto řízení v úvahu rozhodnutí o vině některým z trestných činů, pro které je podle § 17 odst. 1 nebo 2 věcně příslušný k řízení v prvním stupni krajský soud.

Všechny dílčí útoky pokračujícího trestného činu krádeže byly spáchány v Praze.

Věcně a místně příslušným tedy bude soud s působností krajského soudu, v jehož obvodu se nachází městský obvod Praha 6.

Takovým soudem je Městský soud v Praze (viz § 12 odst. 4 TŘ; § 9 odst. 1 zák. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích).

⑦

Z ustanovení § 20 odst. 1 TŘ skutečně vyplývá, že o skutcích všech spoluobžalovaných, jejichž trestné činy spolu souvisí, by mělo být zásadně vedeno společné řízení a rozhodnuto jediným (společným) rozsudkem.

V procesní situaci, uvedené v zadání, přicházejí v úvahu tato řešení:

1)

Samosoudce postupem podle § 23 odst. 1 TŘ rozhodne o vyloučení trestní věci obžalovaného Preclíka ze společného řízení do samostatného řízení (pod novou spisovou značkou) a v tomto (samostatném) hlavním líčení rozhodne rozsudkem o schválení dohody o vině a trestu (budou-li pro to splněny zákonné předpoklady).

V (původním) hlavním líčení (pod původní spisovou značkou), které se povede již pouze proti obžalovanému Koblihovi, pak rozhodne rozsudkem o jeho vině.

2)

Samosoudce nadále provede (společně) hlavní líčení proti oběma spoluobžalovaným a na závěr hlavního líčení vyhlásí jeden (společný) rozsudek, ovšem se dvěma odlišnými výroky: jedním výrokem rozhodne o schválení dohody o vině a trestu (budou-li proto splněny zákonné předpoklady) a druhým výrokem rozhodne o vině obžalovaného Koblíhy.

[Oba výroky se budou lišit tím, že v případě obžalovaného Preclíka bude rozsudek obsahovat navíc výrok o schválení dohody o vině a trestu (§ 120 odst. 4 TŘ, § 314r odst. 4 TŘ). Kromě toho bude rozsudek obsahovat částečně odlišná poučení o právu podat opravný prostředek (§ 245 odst. 1 TŘ, § 249 TŘ)].
